

## Biografia novel-lada

POR ALFRED MONDRIA

■ Emmanuel Carrère també degué pensar que una bona part de la vida consisteix a comprovar com es van confirmant els tòpics. El personatge d'**Edward Limónov**, que hauria resultat excessiu (de vegades, poc convincent) fruit de la imaginació novel·lesca és, en canvi, un d'aquests individus d'un messianisme incendiari que sol generar la història crua i extrema de Rússia. Delinqüent amb pretensions d'escriptor exitós, Limónov és un esperit dostoevskí amb cert aire *punk* enfundat en la seua jaqueta estil cuiquat Potemkin, un lumen aventurer cobejós de reconeixement que convertirà la seua llista de fracassos (múltiples ferides de vanitat) en una mena de catecisme basat en odi, intrànsigència i força. Hereu del culte a la violència de **Trostki**, a Limónov li agradava brindar per **Stalin** cada vegada que algú gosava atacar l'existència del gulag. Carrère se serveix d'una narració llampant i poderosa (molta física) i d'una estructura amb flaxos de videoclip per retratar un Limónov que comparteix l'estètica *underground* soviètica i la contracultura amb un ideari polític que el portarà a fundar el Partit Nacional Bolxevic, o bé lluitar amb els serbis en la guerra de l'antiga Iugoslàvia. En la tria d'aquest personatge (camarada del sanguinari **Arkan** o entrevisor del cómplice de **Radovan Karadzic**) hi ha nervi i vibració nitzcheanes, a banda d'una evident i progressiva fascinació de Carrère pel seu bon salvatge.

En aquestes pàgines s'entrecreuen, a més de la línia biogràfica que ressegueix al protagonista, notes memorialístiques de l'autor, bones dosis de literatura i política, junts a episodis clau de la història de Rússia filtrats per la mirada calcinant i vidriosa de Limónov. Fill de mare comunista doctrinària i d'un soldat de l'NKVD, acostumat de ben menut als carrers d'un suburbi ucraïnès, Limónov se sentatret amb el mateix fervor per les bandes criminals i la poesia. Des del moment que escriu els primers versos no tolerarà la més mínima adulteració a **Mandelstam**, **Tsvetaieva** o **Brodsky** (un mitoman que vol veure anoreats aquells a qui admira). Aquest resentiment també el dirigeix a **Pasternak**, **Soljenitsyn** o **Sákharov**, qualsevol que recollira l'aplaudiment internacional i una veneració que creia només reservada per als seus llibres i el po-

Limónov és un ser marginal amb ànsies de convertir-se en aclamat escriptor. Carrère reconstrueix la biografia d'aquest candidat a artista i combatent que es creu predestinat a dirigir Rússia des del Partit Nacional Bolxevic, un relat apassionant i vertiginós que fusiona literatura, política i història



EMMANUEL CARRÈRE  
**Limónov**  
► Traducció de Jaime Zulaika  
► ANAGRAMA 2013

# L'home que odiava a Joseph Brodsky

der intimidatori de la seua imatge. El tema predelect de Limónov no és un altre que la confeció d'una llegenda denigradora basada en uns orígens d'alcohol, ràbia gratuita i provocació, un fang on es rabeja aquest **Bukowski** romàntic que en veure's abandonat (vexat) per les dones que pasaren pel seu

Illi referma el diseg d'assolar-ho tot al seu voltant.

Quan s'escapoleix de l'URSS, Limónov se'n va a Nova York on combina les col·laboracions en un diari d'emigrants amb els jocs d'alta societat en l'Upper East Side. Carrère deixa passar amb ritme acceler-



inclemència que guie la vida dels russos i els retorna a un lloc respectat en la història.

És en aquest instant quan emergeix la figura del narrador (un dels millors episodis del llibre) qui confessa, en un exercici paral·lel al diàlixir de la seua monstruosa criatura, que ell tam-

bé s'ha alimentat de tot un seguit de decepcions; haver pres um i d'intel·lectual detrat d'adolescent per persones obis me, bandejar per la novia quan feia plans de futur amb ella, i un passatge en especial dolorós en la seua vida com és el

menyspreu amb què reacciona el director de cinema **Werner Herzog** per una monografia que Carrère li havia dedicat des d'un candorós entusiasme. La figura de la mare (**Hélène**, descendent d'exiliats russos després de la revolució de 1917), especialista en política russa que va tancar la caiguda de l'imperi soviètic, és l'anella que desobreix la passió de l'autor per aquest país i (una vegada més, les coincidències vitals per a la literatura) el descobriment de Limónov.

Que la vida humana tinga poc valor entra dins de la tradició russa, afirma Carrère en emprendre un repàs històric als últims anys de la Unió Soviètica (amb brillants incursions en el passat) per explicar la deriva redemptora del seu protagonista. Disgustat per la pèrdua de carisma de Brezhnev, Limónov comprova (incrèdu i crispat) com la *glasnost* de **Gorbàtov** precipita la fi d'un règim que creia etern. En uns dies **lett-sin** puja a un tanç, poc després, se suspenden les activitats del PCUS. Carrère acumula dades per destacar la barreja de pietat i colera que s'apoderà de Limónov. Jubilats empobrits, militars que no cobren la paga, pobresa generalitzada mentre oligàrques i mafies senyoren amb ostentació entre muntanyes de caviar i kalashnikovs. Habituat a menysprear els débils, Limónov se sent (visionari amb una mena de fe tolstoiana) al costat dels humils, li agrada anar amb tren al costat de russos pestilents i esquerps que el miren amb indiferència glacial.

Assumida la condició de guerrer i d'escriptor venerat, fa la guerra amb els serbis, immune a la carnisseria de Vukovar o al setge de Sarajevo, a més de ser un dels últims voluntaris en la defensa de Krajina. De retorn dels Balcanes, com a dirigent del Partit Nacional Bolxevic, viu totes les etapes heroiques que havia somniat. Aclamat al seu búnker per barbuts, rockers i caps rapats entre cartells de **Lenin**, **Bruce Lee**, la **Velvet o Mishima**, és detingut i a la presó accedeix a veritats revelades per la meditació i el nirvana. Al final d'aquest retrat literari amb ressonàncies de **Captote i Houellebecq**, Carrère traça semblances entre **Putin** i Limónov: patriota, viril, implacable, feliç de no mostrar compassió. Unes confluències que el seu personatge mai acceptaria, ara que ha optat per una revolució taurona i pacífica. Però el més inquietant (i alhora morbós i attractiu) d'aquest relat és quan Carrère, qui reconeix haver detestat en repetides ocasions a Limónov, al final d'aquest viatge al fons de la nit el considera un home bo, decent i autèntic. Captivat per la seua creació, ara és Carrère qui es converteix en el veritable protagonista.

## Novela

POR MANUEL ARRANZ

■ Un salón de té, un almacén de tejidos, una tasca donde hacían unas patatas célebres, un teatro de variedades, un café, un cine de arte y ensayo, desaparecen comercios, lugares, edificios antiguos y son sustituidos por otros nuevos, las calles, las plazas, los parques donde jugábamos en nuestra infancia son hoy irreconocibles, o sencillamente ya no existen, las huellas de nuestro pasado se borran y nosotros con ellas, todo se vende, se compra, y se vuelve a vender.

Recuerdo que **Julien Gracq**, un autor poco leído en España, en su *Leiendo, escribiendo*, esa fantástica recopilación de reflexiones sobre literatura y demás cosas inútiles, aunque bien pudo haber sido en algún otro texto suyo o de cualquier otro autor, decía algo así como que hay escritores que desde su primera obra son ya dueños de su estilo, y otros que sólo lo consiguen a fuerza de trabajo y dedicación, es decir, de voluntad. **Balzac**, creo que ponía como ejemplo, era de los primeros, y **Proust** de los segundos. En el caso Proust es fácil comprobarlo, pues nada de lo que escribió antes de *La Recherche* iguala a esta inigualable obra. En cuanto a **Thomas Wolfe** no puedo estar segu-



THOMAS WOLFE  
**Especulación**  
► Traducción de Juan Sebastián Cárdenas  
► Cáceres, Periférica, 2013.

toria de una novela, un libro impagable que lleva como subtítulo *El proceso de creación de un escritor*, y que escribió casi al final de su breve vida, nos habla del inmenso trabajo que le costó llegar a convertirse en escritor. En ese mismo libro escribió esta frase que me gusta recordar: «Como dije, tengo la convicción de que todo trabajo creador serio tiene que ser en el fondo autobiográfico, y que un hombre tiene que usar materiales sacados de su propia experiencia si quiere crear algo que posea un valor sustancial».

Si he citado esta frase, además de por estar totalmente de acuerdo con ella (aunque ya sé que hay quien piensa todo lo contrario), es porque en *Especulación*, el tercer libro que publica la editorial Periférica, después de los magistrales *El niño perdido* y *Una puerta que nunca encontré*, encontramos muchos materiales, personajes, lugares, recuerdos, extraídos de la propia vida de Wolfe, como en todos sus otros libros por lo demás. Una vida corta, pero en la

que tuvo tiempo para escribir una obra inmensa. Inmensa en número de páginas e inmensa en calidad. Especulación es una extraordinaria novela corta, maravillosamente escrita, escrita como se respira, con esa aparente sencillez que sólo consiguen los auténticamente grandes, no en vano **Faulkner** la consideraba el más grande, incluso más grande que él mismo, lo que ya es decir. Una novela sobre el vertiginoso y arrullador paso del tiempo que convierte a una ciudad, un pueblo, un paisaje, a sus moradores, en sombra de lo que fueron. Y sobre lo que ese tiempo hace con nosotros, con nuestros ideales, con nuestras ilusiones, en el caso de que las tuviésemos, y cómo convierte poco a poco nuestras esperanzas en resignación. «La vida se reducía cada vez más a unos pocos gestos estériles y confusos». Comprar una casa que no podremos pagar, cambiar de coche. El tema de *Especulación*, no el argumento, no es otro que la especulación inmobiliaria de los años treinta en Norteamérica, que pocos años después sumiría al país, es decir a millones de personas, en la ruina y la desesperación, un tema de rabiosa y triste actualidad. Y el argumento, que es en cierto modo el argumento de toda la obra de Wolfe, podría resumirse en esta frase: «todas esas cosas extrañas, inefables y calladas que los hombres saben y viven y sienten y para las que nunca encuentran un lenguaje». Una vez más: magistral Thomas Wolfe.

## Todovuelve

ro, ya que no conozco toda su obra, aunque por lo que conozco le situaría sin dudarlo en el primer grupo, en el grupo de los dueños de su estilo desde su primera obra. Sin embargo, en *His-*